

MERKEZ BANKASI'NIN PLANI AB'YI KURTARMAYA YETMEYECEK

AVRUPA Merkez Bankası, (ECB) birliğin dağılmasını engellemek için finansal iş birliğini güçlendirmek istiyor. ECB Başkanı Christine Lagarde, AB'nin önemli finansman ihtiyacı yaşadığını vurgulayarak, dünyada kutuplaşmanın arttığı bu dönemde bu ihtiyacın hemen karşılanması gerektiğini açıkladı. Lagarde'nin Sermaye Piyasaları Birliği (CMU) önerisini ekonomist Serhat Latifoğlu, 'Aydınlık Avrupa'ya değerlendirdi. Latifoğlu'na göre AB'nin finansal olarak zayıflamasının en önemli nedeni ABD'ye bağımlı bir politika izlemesi. Lagarde'nin planının iş yaramayacağını söyleyen Latifoğlu, "AB'nin üretim modeli ve siyasi tutumu değişmediği sürece plan işlevsiz kalacak" dedi.

■ Tolga Dişçi'nin haberi sayfa 4'te

ORBAN'DAN AB'YE UYARI

'Washington'un tarafında yer alma'

MACARISTAN Başbakanı Viktor Orban, Avrupa ülkelerini ABD'ye ve Brüksel'deki yöneticilere karşı mücadeleye çağırdı. Avrupa Birliği üyesi ulus devletlerin egemenliğinin yok sayılmaya çalışıldığını söyleyen Orban, Macaristan'ın egemenliğini savunacağını söyledi. Orban'ın sözlerini ve AB'nin içine girdiği yeni durumu Visegrad Post Genel Yayın Yönetmeni Macar gazetesi Ferenc Almassy,

Aydınlık Avrupa'ya değerlendirdi. Almassy, Orban'ın "ulusal çıkarlarımızın son garantisi" diye tanımladığı AB'nin oy birliğiyle karar alması ilkesinin değiştirilmeye çalışıldığını ifade etti. Almassy, karar almada oy çokluğu usulüne geçilmesinin "ulusal egemenliğin açık bir ihlali olduğunu" ve Orban'ın belirttiği gibi AB'yi dağıtabileceğini söyledi.

■ Tolga Dişçi'nin haberi sayfa 7'de

EMEK - NAMUS - VATAN

Aydınlık

AVRUPA

135.000 OKURA ULAŞIYORUZ

SAYI: 138

26 Kasım 2023 PAZAR

KAZALARI ÖNLEMENİN ÜÇ ŞARTI

EĞİTİM, DENETİM CAYDIRICI CEZA

Dünya Sağlık Örgütü'nün raporuna göre, trafik kazalarında her yıl yaklaşık 1 milyon 300 bin kişi hayatını kaybediyor, 50 milyon civarındaki kişi de yaralanıyor. Bu kazaların yüzde 98 ise insan hatasından dolayı. Aydınlik Avrupa'ya konuşan uzmanlar trafik kazalarının önlenilebilir olduğu görüşünde. Ancak yapılması gerekenler var. Bunların başında da 'eğitim, denetim ve ceza' geliyor

ÜÇ MADDELIK EYLEM PLANI

ULAŞIM uzmanı Prof. Dr. Mustafa Ilıcalı, trafik kurallarına uymamanın önemli olduğunu söyledi. Kazaların çoğunun insan hatasından kaynaklandığını belirten Ilıcalı, yapılması gerekenleri 3 maddede özetledi: "Birincisi insanlarda kalıcı bir bilinç oluşturmamız. Eğitim vermeliyiz. Hatta bu eğitime çocuk yaşta başlanmalı. İkincisi güçlü denetim. Araç süren kişi bilecek ki beni bir kamera devamlı izliyor. Güçlü bir denetim yaparsanız bu çok caydırıcı olacaktır. Üçüncüsü de yasal düzenleme. Cezalar sadece cebi yaktırmamalı. Aynı zamanda caydırıcı olmalı. Maalesef cezalar çok yeterli değil."

Mustafa Ilıcalı

TRAFİK KAZALARI ÖNLENEBİLİR

TRAFİK kazalarının önlenilebilir olduğunu söyleyen Trafik Eğitimi ve Eğitimcileri Derneği (TREED) Başkanı Yeşim Can Laçın, "Kural tanımamak, 'benim başıma gelmez, ben iyi sürüycüyüm' fikri kazalara zemin hazırlamakta" dedi. Trafik kazalarının ülke ekonomilerine de zarar verdiğini vurgulayan Laçın, "Örneğin 2021 verilerine göre trafik kazalarının Türkiye ekonomisine zararı 15 milyar dolar." Bazı ülkelerde trafik güvenliğinin iyi olduğunu hatırlatan uluslararası yol ve sürüş güvenliği danışmanı Mert Intepe "Sıfır ölümlü trafik kazası" hedefi biraz zaman alsa da başarılabılır bir hedef." dedi.

Yeşim Can Laçın

Mert Intepe

■ Meral Akkaya'nın haberi 3'te

SESSİZ PANDEMİ: ANTİBİYOTİK DİRENCİ

ANTİBİYOTİK kullanımı iki ucu keskin kılıç gibidir. İnfeksiyonları iyileştirirken, antibiyotiklere karşı da bakteriler direnç geliştirir. Antibiyotiklerin tedavideki etkinlikleri, bakterilerin bunlara karşı geliştirdiği direnç nedeniyle özellikle son yıllarda belirgin şekilde azalmıştır. Ne yazık ki yeni keş-

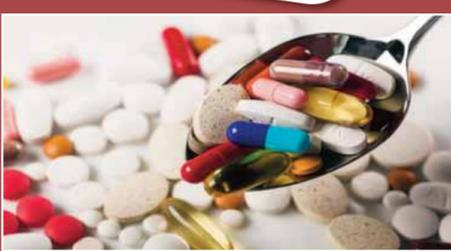
fedilen ya da geliştirilen antibiyotikler bir elin parmakları kadardır. Günümüzde insan sağlığını tehdit eden en önemli tıbbi sorunlardan biri antibiyotiklere dirençli bakteriler sorunudur. Bu durum sessiz pandemi olarak tanımlanmaktadır.

■ Prof. Dr. Ramazan İnci'nin yazısı sayfa 5'te

Balo salonlarından esir kamplarına 'Sibirya Meleği'

ST. PETERSBURG şehri uzun savaşlar sonrası Baltık kıyısına kavuşan Rusların egemenliğinin simgesi, lüks ve ihtişamın kalesiydi. Aradan geçen 200 yıl içerisinde Avrupa'nın önemli ticaret ve siyaset merkezlerinden biri haline gelmişti. Rus soyluları ve şehrin önemli yabancıları çeşitli davetlerde buluşuyor, görkemli balolar, eğlenceler arasında bir yaşam sürüyor. Çürümüş, köhne bir düzende, despot bir çarın yönettiği Rusya'nın zengin doğal kaynakları el birliğiyle yağmalanıyordu. 1914 yılına kadar bu yağma düzeni devam etti. ■ Tülin Uygur'un yazısı sayfa 6'da

TIP DÜNYASININ KÂBUSU

TIP dünyasının en büyük buluşlarından biri olarak kabul edilen antibiyotikler gereksiz ve fazla kullanıldığında sağlığımıza zarar veriyor. Gereksiz kullanım sonucu ortaya çıkan antibiyotik direnci yüzünden her yıl yaklaşık 700 bin kişi hayatını kaybediyor. Antibiyotik direnci yüzünden basit enfeksiyon hastalıkları tedavi edilemiyor. Hatta hasta hayatını kaybediyor. Ülkeler gereksiz antibiyotik kullanımına karşı mücadele vermede ne yazık ki istenilen seviye yakalanamadı. ■ 5'te

Mahkeme 'iklim bütçesini' anayasaya aykırı buldu

ALMAN hükümetinin, pandemi dönemi için hazırlanan ek bütçeden kalan 60 milyar avroyu, İklim ve Dönüşüm Fonu'na aktarması Anayasa Mahkemesi engeline takıldı. Mahkeme, özel fonun başka bir alana aktarılmasının anayasaya aykırı olduğunu karar verdi. Kararın, toplamda bütçenin 770 milyar avruluk önemli bir bölümünü de gelecekte etkilemesi bekleniyor. Hükümet bütçesinin, diğer alanlardaki harcamalar kısılarak ve vergiler artırılarak dengelenmesi bekleniyor. ■ Sayfa 4'te

İSTIFALAR AVRUPA'YA SIÇRADI Ali Aker, İYİ Parti'den ayrıldı

AVRUPA İYİ Toplum Gönüllüleri Kurucu Divan Üyesi ve 27. Dönem Kütahya Milletvekili Adayı Ali Aker İYİ Parti'den istifa etti. Aker, "Son günlerde ortaya çıkan gelişmelerden rahatsız olduğum için bu kararı aldım. Bundan sonra siyasi parti görevimden vatanım, devletim için bir kanaat önderi olarak çalışacağım." dedi. İYİ Parti'de seçim sürecinde ve sonrasında yaşanan tartışmalar nedeniyle bugüne kadar yaklaşık 600 kişi istifa etti. ■ Sayfa 7'de

İtalya'daki büyük mafya davası sonuçlandı

İTALYANIN mafya ile mücadelesinde tarihi bir dönemeç yaşandı. Ülke'deki son 30 yılın en büyük mafya davasında, 200'den fazla çete üyesi toplamda 2 bin 200 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mafya örgütü Ndrangheta'ya karşı yürütülen davada duruşmalar, özel bir sığınakta yapıldı. Mahkeme 338 sanıktan 207'sini suç örgütü üyeliğinden hapse mahkûm etti. Ceza alanlar arasında eski milletvekilleri, bürokratlar ve polisler de var. ■ Yiğit Saner'in haberi sayfa 7'de

Hollanda seçimlerinde sürpriz sonuç

HOLLANDA genel seçimlerinde liderliğini Geert Wilders'in yaptığı Özgürlük Partisi beklenmedik bir başarı göstererek sandıktan birinci parti çıktı. Bir önceki seçime göre 10 sandalye kaybeden Dilan Yeşilgöz-Zegerius liderliğindeki Özgürlük ve Demokrasi için Halk Partisi (VVD), 24 sandalye ile üçüncü sıraya geriledi. Seçimde hiçbir parti tek başına hükümet kuracak çoğunluğa ulaşamadı. En az üç partili bir koalisyon kurulması gerekiyor. ■ Sayfa 7'de

Atatürk Avrasyacı mı? Dr. Cüneyt Akalın'ın yazısı 2'de

Dr. BERNA BRIDGE Öğretmenler Günümüz kutlu olsun

Dr. Berna
BRIDGE

berna@aydinlik.com

Eğitimdir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır; ya da milleti esaret ve sefaletle terk eder.

M. K. ATATÜRK

YILLARDIR benzer törenlerle Öğretmenler Günü kutlanır. Tören tarafını, okunan şiirleri filan pek umursamam ama benim için çok anlamlı bir gündür bu gün. Çünkü benim üniversite öğrenimim elektronik mühendisliği olmasına karşın ben bilerek ve isteyerek öğretmenlik mesleğini seçtim, elektronik mühendisliği diplomamı rafa kaldırdım. Neden mi? Çocukları, gençleri, öğretmeni ve öğrenmeyi çok seviyorum. Her gün, öğretirken bir şey daha öğreniyorum, keşfediyorum...

41 yıldır da seve seve, tüm yüreğimle bu mesleği yapıyorum. 34 yıl İzmir'de, her yaş öğrenciyi, anaokulundan üniversiteye yaptığım hocalık son birkaç yıldır Oxford'da, bir Avrupa Birliği projesi olan

Öğretmenler Günümüz kutlu olsun

Erasmus 2 programı çerçevesinde dünyanın dört bir yanından gelen, yaşım, yetişkin, kariyer sahibi insanlara "Eğitimde Liderlik ve Yöneticilik" dersleriyle taçlandı. Üniversite rektörlerinden, vali yardımcılara, okul müdürlerinden öğretmenlere, İspanyol, İtalyan, Finlandiyalı, Belçikalı, Avrupa'nın her köşesinden ve Nijeryalı, Taylandlı, Myanmarlı yetişkin öğrencilerim oldu. Keyifli mi keyifli. Bu yıl bir yandan da zoom üzerinden İzmir Ekonomi Üniversitesinde "Executive MBA" programında hocalık yaptım...

Ancak, ülkemizde Öğretmenler Günü çeşitli sorunları ile geliyor. Sorunları da göz ardı etmemek gerek. Bunlardan önde gelen bir sorun öğretmene müdahale. Günümüzde çok yaygınlaştı, çocuklar öğretmeni anne-babaya hemen şikâyet ediyor, anne-baba da hemen Milli Eğitime şikâyet ediyor. Bu hızlı ve çoğunlukla gereksiz şikâyet zinciri çocukları aşırı şımartmaya, onlara zarar vermeye, öğretmenleri de kayıtsız kalıp eğitimcilik görevlerini şikâyet edilmemek için yapmamaya itti ki öğrencinin yanlış yönünü şikâyet edilmemek için görmezden gelen, düzeltmeyen öğretmen şımartıcı öğrenci-

lerin sayısının artmasına neden olmaktadır.

Anne-babalar da öğretmeni şikâyet ederek çocuklarına ne büyük bir zarar verdiklerini görmemekte. Diğer yanda, bazı öğretmenler aşırı agresif, öğrencileri dövmekte, aşağılamakta ve çocuklara çok büyük zarar vermekte. Bu tür hasta ruhlu kişiler öğretmen olmamalı. Okulları teftiş

eder gibi görünüp okul müdürlerine baskı yapıp pohpohlanmak isteyen bazı müfettişler ise okullarda bu tür hasta ruhlu öğretmenler var mı konusuna eğilmeli.

Maalesef müfettişler öğretmenleri yaklaşıp hiç denetlemiyor, denetleme adına şöyle bir bakıp tüm öğretmenlere 85-90-95 puan veriyor, tüm günlerini yönetim-

sel evrakları kontrolle geçiriyor. Denetlenmeyen öğretmenler de işlerini daha özensiz yapmaya yatkınlaşıyor. İngiltere'de tam tersi bir durum var. Öğretmenler çok sıkı denetleniyor ve kendilerini müfettişlere beğendirebilmek için çok çalışıyorlar, iyi öğretmen oluyorlar. Aldıkları puan onlar için çok önemli. Umarım bir gün ülkemizde de böyle bir sistem kurulur.

Bir diğer sorun da din ile eğitimin gitkice iç içe girmeye başlaması. Okullara atanan imamlar, okullarda açılan mescitler, artırlan din dersi saatleri ile laik eğitime müdahale edilmesi. Oysa ülkemiz inançlı insanların yaşadığı bir ülke, inanç sorunu yok, okullarda zaten yeterli din dersi eğitimi vardı, bunu zoraki artırmak laik eğitime darbe vurmakla eşdeğer.

Çocuk yetiştirmek bir sanat, onların en büyük gereksinimi anne-baba sevgisi. İyi örnek olan, olumlu, şefkatli ebeveynler gerekli. Öğretmenlik de bir sanat, çocukların ikinci anne-babası olmak demek. Sabır demek. Sevgi demek. Her an gelişmek demek. Özveri demek. Bunlar olmadan iyi bir öğretmen olunmaz. Çocuk sevmeyen birinin öğretmenlik mesleğini seçmesi hem onu çok yorar, hem de çocuklara iyi gelmez.

Bir Öğretmenler Günü'nde daha tüm öğretmenlerimizi kutlanm...

Atatürk Avrasyacı mı?

DR. CÜNEYT AKALIN

LENİN-MAO gibi Asyalı düşünürler Marksizm'i Asya gerçeğine uyarladılar. 20. yüzyılın en büyük gerçeği Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki dev insan gücünün dünya siyaset sahnesine çıkması, uluslararası ilişkilerde ağırlık koymasındır. M. Kemal Atatürk, I. Dünya Savaşı sonrası bağımsızlık bayrağını kaldırmak bu direnişe önderlik ediyor, bunu dünyaya ilan ediyordu. TBMM, Halkçılık Programı'nda ve 17 Kasım 1920 günü dünyaya ilan ettiği "Halkçılık Beyannamesi"nde şöyle diyor:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti hayat ve bağımsızlığını kurtarmayı yegâne ve mukaddes bildiği halkı emperyalizm ve kapitalizmin tahakküm ve zulmünden kurtararak irade ve hâkimiyetin hakikî sahibi kılmağa gayesine ulaşacağı inancındadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti, milletin hayat ve bağımsızlığına suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzlerine karşı... orduyu sağlamaştırmayı ve onu milli bağımsızlığın dayanağı bilmeyi borç sayar" (2) Görüldüğü gibi M. Kemal Paşa önderliğindeki TBMM, Avrasya saflarına daha 1920'lerde girmişti. Bundan daha güzel bir Avrasya bildirisi olur mu? Öte yandan bunu kımp dökmeden yapmış, eski husumetleri öne çıkarmamıştır. TBMM bölgede emperyalizme karşı mücadeleyi esas aldığı için, haksızlığa uğrasa da Emir Hüseyin'in oğlu Faysal'ı Irak Kralı olarak tanımış, Suriye ile dostluk ilişkilerini sürdürmüştü, 1926'da Irak sınırlarını tanıyan barış anlaşmasını imzalamıştır. M. Kemal Atatürk, bütün dünyada savaş çanlarının çaldığı 1937 yılında Sadabat Paketi'nin inşasına önderlik ederek Batı Asya için bir dostluk-kardeşlik modeli de oluşturdu.

SOVYET DOSTLUĞU RUS-İRAN-ARAP KOMŞULUĞU

M. Kemal Atatürk'ün Avrasya olgusuna büyük katkısı, Tanzimat'la Batı'ya-Atlantik'e bağlanan Türklerin Batı ile olan bağlarını kesip atması ve Türkiye'yi "Güneşin doğduğu ufuklara" yöneltmesidir. Sovyetler Birliği ile dostluk, Türkiye ile aynı sıkıntılarla boğuşan İran'la dostluk, İngiliz-Fransız emperyalistlerinin bütün tertiplerine Arap komşularla kardeşçe ilişkileri korumak ve sürdürmek, Asya'nın büyük bölümünü kaplayan Hindistan-Afganistan ile yoğun etki-

inç geliştirdiği savlar, Asya'da önem kazanmaya başlamıştı. Lenin- Mao gibi Asyalı düşünürler Marksizm'i Asya gerçeğine uyarladılar. 20. yüzyılın en büyük gerçeği Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki dev insan gücünün dünya siyaset sahnesine çıkması, uluslararası ilişkilerde ağırlık koymasındır. M. Kemal Atatürk, I. Dünya Savaşı sonrası bağımsızlık bayrağını kaldırmak bu direnişe önderlik ediyor, bunu dünyaya ilan ediyordu. TBMM, Halkçılık Programı'nda ve 17 Kasım 1920 günü dünyaya ilan ettiği "Halkçılık Beyannamesi"nde şöyle diyor:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti hayat ve bağımsızlığını kurtarmayı yegâne ve mukaddes bildiği halkı emperyalizm ve kapitalizmin tahakküm ve zulmünden kurtararak irade ve hâkimiyetin hakikî sahibi kılmağa gayesine ulaşacağı inancındadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti, milletin hayat ve bağımsızlığına suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzlerine karşı... orduyu sağlamaştırmayı ve onu milli bağımsızlığın dayanağı bilmeyi borç sayar" (2) Görüldüğü gibi M. Kemal Paşa önderliğindeki TBMM, Avrasya saflarına daha 1920'lerde girmişti. Bundan daha güzel bir Avrasya bildirisi olur mu? Öte yandan bunu kımp dökmeden yapmış, eski husumetleri öne çıkarmamıştır. TBMM bölgede emperyalizme karşı mücadeleyi esas aldığı için, haksızlığa uğrasa da Emir Hüseyin'in oğlu Faysal'ı Irak Kralı olarak tanımış, Suriye ile dostluk ilişkilerini sürdürmüştü, 1926'da Irak sınırlarını tanıyan barış anlaşmasını imzalamıştır. M. Kemal Atatürk, bütün dünyada savaş çanlarının çaldığı 1937 yılında Sadabat Paketi'nin inşasına önderlik ederek Batı Asya için bir dostluk-kardeşlik modeli de oluşturdu.

SOVYET DOSTLUĞU RUS-İRAN-ARAP KOMŞULUĞU

M. Kemal Atatürk'ün Avrasya olgusuna büyük katkısı, Tanzimat'la Batı'ya-Atlantik'e bağlanan Türklerin Batı ile olan bağlarını kesip atması ve Türkiye'yi "Güneşin doğduğu ufuklara" yöneltmesidir. Sovyetler Birliği ile dostluk, Türkiye ile aynı sıkıntılarla boğuşan İran'la dostluk, İngiliz-Fransız emperyalistlerinin bütün tertiplerine Arap komşularla kardeşçe ilişkileri korumak ve sürdürmek, Asya'nın büyük bölümünü kaplayan Hindistan-Afganistan ile yoğun etki-

Venezuela'da Amerikan emperyalizmini konu alan bir duvar resmi

leşim, uzaktan da olsa, düşünsel düzlemde de kalsa Çin ile ilişkiler, Türk cumhuriyetleri ile özellikle Azerbaycan ile çok yönlü ilişkiler, M. Kemal Paşa'nın Avrasyacılığının temel taşlarıdır. Sovyetler Birliği ile dostluk özellikle önemlidir. Türklerle Ruslar arasında son iki yüzyılda meydana gelen savaşlar, Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte yerini iyi komşuluk ilişkilerine ve dostluğa bırakmıştır.

ATATÜRK VE BÖLGE BARIŞI

Barış son yıllarda, hatta eskiden beri, kutsanan bir kavramdır. İnsanoğlu doğal olarak barış ortamında yaşamak ister. Üretim, eğitim, sanat vb. gibi insani faaliyetler barış ortamında mümkündür. Ancak barış kendiliğinden gerçekleşmez, tıpkı savaş gibi, emek ister çaba ister, ustalık, yapıcılık ve gerektiğinde özveri ister. Atatürk bu unsurların hepsini hayata geçirdi, savaştığı ülkenin (Yunanistan) bayrağını yerden kaldırdı, savaştığı ülke ile (Yunanistan, İngiltere, Fransa, Rusya) barış yapmayı bildi. Kendisini Misak-ı Milli sınırlarının ötesine yönlendirmeye çalışmadı. Onlara hiç iltifat etmedi. Atatürk ve Avrasya konusunda yazan İsmet Bozdağ, Atatürk'ün bir "Avrasya devleti" düşüncesi içinde olduğunu, bunun için "Türkiyat Enstitüsü"nü, "Türk Dil Kurumu"nu, "Türk Tarih Kurumu"nu kurduğunu iddia etti. (3) Kendi yayıncı görüşlerini Atatürk'e mal etmeye çalıştı. Türkiyat Enstitüsü kurmak, Türklerin etnik, kültürel, toplumsal kimliğini araştırmak, neden başka milletlerin varlığına yönelik iddialar taşınmış olsun? Yazar İsmet Bozdağ'ın getirdiği kanıtlar bile gültünc kaçıyor. Bir başka yalan iddianın sahibi Kafkasya (4) dergisidir. Münih'te 1951'de yayımlanan derginin ilgili sayısında Atatürk'ün Mac Arthur'a II. Dünya Savaşı'nın er geç patlak vereceğini, bu savaşı "komünizmin kazanacağı"ni söylediği iddia edilir. Bunun mantıklı sonucu, Türkleri birleştirmek ardından Sovyetler Birliği'ne karşı saldırganlık, düşmanlıktır. Bir kez Kafkasya dergisinin bir Soğuk Savaş enstrümanı olduğu açıktır. İkincisi, TC-SB ilişkilerinin dorukta olduğu 1932 yılında Sovyetlerle dostluğa çok önem veren Atatürk'ün SB'ye karşı bu ifadeyi kullanmış olması, mantık dışıdır. Üçüncüsü, görüşmeyi izleyen genel sekreter Yusuf Bayur'un tutanağında böyle bir ifade yoktur. Atatürk, kimi "Türkçü" çevrelerin iddia ettiği gibi, Araplara karşı kırıncı herhangi bir ifade kullanmamış, tersine Arapların bağımsızlık mücadelelerine omuz vermiştir. (5) Sonuç olarak "Biz Asya bir milletiz" diyen Atatürk'ün söyleminde Batılılaşmayı yücelten tek bir satır bulunamaz. Atatürk, Avrasyacılığı icraatında hayata geçirdi. Dolayısıyla bugün Asya ülkelerini çok yönlü birleştirilen sürecin mimarlarından olduğu açıktır.

DİPNOTLAR

1) Lenin "Gericici Avrupa İlerici Asya", Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri içinde, Ant yayımları, İstanbul: 1970.

2) ATABE, c.10, Kaynak Yayınları, İstanbul: 2003, s.102-103.

3) İsmet Bozdağ, Atatürk ve Avrasya Devleti, Tekin Yayınları, 1999.

4) Cüneyt Akalın, "Atatürk Mac Arthur Görüşmesinin İçyüzü", www.academia.edu.tr

5) Bkz. Atatürk, Suriye ve Irak, Kaynak yayımları.

AVRASYACILIĞIN GELİŞİMİ

20. yüzyılın başında dünya tersini düşünen Lenin "Gericici Avrupa, İlerici Asya" (1) teşhisini koydu.

20. yüzyılda Marx ve Engels'in Avrupa

Atatürk, Ilgın manevraları sırasında Aralov'un (kasketli olan) da bulunduğu heyetle sohbet ederken. Kaynak: Aydınlik Gazetesi

EMEK - NAMUS - VATAN **Aydınlik**
AVRUPA

AVRUPA'NIN GÜNDEMİNE
MERCEK TUTUYORUZ

Bize Ulaşın
+4915118958982
avrupa@aydinlik.com.tr

aydinlikavrupa
aydinlikavrupa
aydinlikavrupa
avrupaaydinlik

Trafik kazaları hem canımızı hem de malımızı alıyor

Trafik kazalarının faturası ne yazık ki azalmıyor. Her yıl yaklaşık 1,3 milyon kişi trafik kazaları sonucu hayatını kaybediyor, 50 milyona yakın kişi yaralanıyor. Kazalar ölümlerin yanı sıra ülkelerin ekonomisine de zarar veriyor. Uzmanlar, trafik kazalarının önlenilebilir olduğu görüşünde. Ancak yapılması gerekenler var. 'Eğitim, denetim ve ceza' bu üç kelime izlenecek yol haritasını veriyor

MERAL AKKAYA

BİRLEŞMİŞ Milletler (BM) kasımın 3. pazar günü "Trafik Kazası Kurbanlarını Anma Günü" olarak belirledi. Bu kapsamda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 2018'den bu yana 175 ülkenin kara yolu güvenliğine ilişkin verilerini inceleyerek, "Kara Yolu Güvenliği Küresel Durum Raporu" yayımlıyor. Raporla göre, trafik kazaları, her yıl ciddi maddi kayıplara yol açarken, çoğu ülkenin gayrisafı yurt içi hasılasının yüzde 3'üne mal oluyor.

DSÖ'nün 2022 raporuna göre, her yıl yaklaşık 1,3 milyon kişi trafik kazaları sonucu hayatını kaybediyor, 20 ila 50 milyon kişi ölümlü olmayan yaralanmalar yaşıyor ve birçok kişi engelli kalıyor.

BM, 2030'a kadar trafik kazası sonucu ölümlerin ve yaralanmalarının en az yüzde 50'sinin önlenmesini hedefliyor. Ölümlerin yüzde 93'ü, düşük ve orta gelirli ülkelerde meydana geliyor. Avrupa Birliği (AB) Komisyonu Hareketlilik ve Ulaştırma Genel Müdürlüğü 2023 verilerine göre, 2022'de AB yollarında meydana gelen trafik kazalarında 20 bin 640 kişi ölüyor, bu sayı 2021'e kıyasla yüzde 4'lük artışa işaret ediyor. Covid-19 salgını öncesi döneme kıyasla trafik kazalarında yüzde 9'luk azalma olsa da AB, 2030'a

kadar ölüm sayısını yarıya indirme hedefinin çok uzağında kalıyor.

3 MADDELİK EYLEM PLANI: EĞİTİM, DENETİM, CEZA

Aşırı hız, alkollü araç kullanma, cep telefonu gibi faktörler kazalara davetiye çıkıyor. Peki trafik kazalarını engelleyebilir miyiz? Kazalar nasıl son bulacak? Ülke ekonomileri bu durumdan nasıl etkileniyor? Kişilere ve hükümetlere ne görevler düşüyor? Aydınlik Avrupa'nın sorularına yanıt veren ulaşım uzmanı Prof. Dr. Mustafa Ilıcalı, kazaların yaşanmaması için atılması gereken adımları açıkladı. Eski milletvekili olan Ilıcalı, İstanbul Ticaret Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi Ulaştırma ve İnşaat Mühendisliği Bölümü-ri Kurucu Başkanı. Ilıcalı, 3 maddede yapılması gerekenleri özetledi: Eğitim verilmeli, denetim yapılmalı, cezalar caydırıcı olmalı.

Trafik kazalarını durdurabilir miyiz?

Ben bu konuya 44 yılımı vermiş, aynı zamanda anne, baba ve ağabeyini trafik kazasında kaybeden biriyim. Bu konuda birçok şey yapıyor ama bir netice alamıyorum. Trafik kazalarına baktığımız zaman son 10-15 yılda sürücü hatası yüzde 88 civarında. Yayayı da dahil ettiğinizde yüzde 98. Peki bu kadar yol yapıldı; hava yolunun demir yolunun payı arttı. Ancak sürücüler, yolcular hata yapıyor. Bunu nasıl düzeltebiliriz? Birincisi insanlarda kalıcı bir bilinç oluşturmamız. Eğitim vermeliyiz. Hatta çocuk yaşta; yani okul öncesi ve ilköğretimde bu eğitime başlamamız. Bu yönde de çalışmalarımız oldu. 2019 yılında Millî Eğitim Bakanına bir proje sunduk. Trafikte küçük hata yoktur diye bir sosyal sorumluluk projesi başlatıldı. Amaç minik çocuklara dijital, tiyatral oyunlarla, trafik eğitimi verildi. Bu konuda yeni bir

protokol de imzalandı. Minik öğrencilere kalıcı trafik birinci vermek için sosyal sorumluluk projesi yapılacak. Bu tip çalışmalara ihtiyaç var. 'GÜÇLÜ DENETİM CAYDIRIR'

İkincisi güçlü denetim. Araç süren kişi bilecek ki beni bir kamera devamlı izliyor. Güçlü bir denetim yaparsanız bu çok caydırıcı olacaktır. Ben EDS'nin kullanılmasının zorunluluğunu yasa teklifi olarak çok büyük katkı sağladım.

Üçüncüsü de yasal düzenleme. Cezalar sadece cebini yakmamalı. Aynı zamanda caydırıcı olmalı. Maalesef cezalar çok yeterli değil. Bazen insanlar kaybettiklerinden çok, ceza almayan insanı konuşur hale geldi. Kaza sonrası ertesi gün serbest bırakılanlar olabiliyor. Bunları yaşıyoruz. Emniyet şeridinden geçene 4.500 TL ceza veriliyor. Hız ihlali yapana onun çok altında ceza kesilebiliyor. Hızla giden bir araçta insanın sağ kalma ihtimali zayıf. Üzülerek görüyoruz ki son 9 ayık kaza istatistiklerine baktığımız zaman artışı eğiliminde olduğunu görüyoruz.

'KURALLARA UYMAK GEREKİR'

Trafik cezası kesiliyor ama aynı sürücü yine hata yapıyor.

Hepimiz trafikteyiz bir şekilde. Dolayısıyla hepimizi uyacağı kurallar var. O kurallara uyacağız biz. Size bir örnek vereyim Almanya'ya gittiğimde bir hemşerimin arabasına binerim. Hemen kemerimi takmamı söyler. Orada ceza caydırıcı. Almanya'dan Türkiye'ye gelen bir araç orta refüjden dönme kalkanı. Demek ki Almanya'daki ceza daha ağır gelmekte.

'Bu kazalardan ülkelerin ekonomileri nasıl etkileniyor?'

Kazalar ekonomiye de büyük kayıplar veriyor. İçişleri Bakanlığının 3-4 yıl önce açıkladığı rakamlar maddi boyutunu da gösterdi. Bu kayıplarla çok sayıda köprü yani mega projeler yapmak mümkün.

HÜKÜMETLERE GÖREV DÜŞÜYOR

Almanya İngiltere Avusturya gibi ülkelerin hükümetine bağlı sertifikasyon programlarının usta eğiticisi olarak görev yapan biri olarak söylüyorum: 'Bu konu Meclis'te bütçelendirilmeli'. Gerçek bir uluslararası eğitim pisti yapılarak, gençlerin sokakta meraklarını heyecanlarını ya da motor sporlarını olan ilgilerini profesyonel bir eğitim sahalarda geliştirmek; kaybettiğimiz paraları ülke ekonomisine kazandırabilir.

Kazaların en önemli nedeni insan hataları

TRAFİK Eğitimi ve Eğitimcileri Derneği (TREED) Başkanı Yeşim Can Laçın Aydınlik Avrupa'nın sorularını yanıtladı. Laçın, kazalara yol açan risk faktörlerini anlattı ve yapılması gerekenleri söyledi.

Trafik kazalarının önüne geçilebilir miyiz?

Evet trafik kazaları kesinlikle önlenilebilir, ancak gereken trafik kültürü ortamı sağlanmış ve kişilerde bu farkındalık oluşmuş ise...

Kazalara yol açan riskler neler. Güvenlik için nelere dikkat etmeliyiz?

Kaza faktörlerinin başında "insan faktörü" nün geldiği hepimizce biliyoruz. Geçmişten günümüze birikecek hayata geçirilen her trafik kuralları altında kan ve acı bulunmakta; "benim başıma gelmez, ben iyi sürücüyüm" fikri kazalara zemin hazırlamakta. Yapılan her hata geçmişte başka birilerinin de başına gelmiş olduğundan önem amaçlı kuralla dönüşmüştür.

'YAYALAR İŞARETLERİ DOĞRU OKUMALI'

Örneğin, trafiği yaya olarak kullanıyorsanız; karşıdan karşıya geçerken trafik işaret ve levhalarını doğru okumanız ve yolun gerektirdiği koşullarda geçişlerinizi sağlamanız gerekir. Bizler "öncelik yayanın" derken; sürücüye, araca ait olan yollarda "istediğim yerden geçirim, yol önce benim" anlayışından bahsetmedik. Karayolunda yaya alt-üst geçitlerini kullanmak varken bariyerleri aşarak geçmeye çalışmak, otobanda bir şekilde geçiş yeri aramak kazanın olması için oldukça elverişli bir durum.

'KURALLAR NE YAPILACAGINI SÖYLÜYOR'

Araç sürücülerini açısından kaza risklerine baktığımızda da yine yol kuralları bize ne yapacağımızı anlatıyor. Trafik kuralları eğitim seviyesi en düşük kişiye göre planlanarak kurgulanmıştır. Yapılması gereken tek şey trafik ve işaretleri vasıtasıyla trafiği doğru okumak ve yönlendirmeler dahilinde hareket etmektir.

Trafik kazasında ölümlerin yüzde 93'ü, düşük ve orta gelirli ülkelerde meydana geliyor. Bunu nasıl yorumlamak gerekir?

Eğitim. Sadece eğitim. Dünya ülkelerinde birçok olumlu örnek var ama beni en çok etkileyenlerden biri Japonların eğitim sistemidir. Bir de Avrupa ülkelerinden İsveç. Bakanız Japonya'da çocuklar okul öncesi sosyal hayat eğitimi almaktalar. Mesela çocuklar okullara tek başına gönderiliyor fakat trafikte sorun yaşamamaları, sürücüler tarafından fark edilmeleri için de "sarı şapka" uygulaması yapılıyor. Bu çocuklar sadece trafikte değil, sosyal hayatın tüm alanlarında birbirini anlayan, birbirine saygı gösteren bireyler olarak yetişiyor. İsveç'te de mesela ödüllendirme sistemi uygulanmakta trafikte. Diyelim ki bir sürücü hata yaptı ve ceza

Yeşim Can Laçın

aldı. Bu ceza devlete değil de trafik kurallarına uyan kişilere de dağıtılıyor. Maalesef bazı kültürlerde "kurallar çiğnenmek içindir" adam sendeçiliği var.

Hindistan'a dönüp baktığımızda vahim bir tabloyla karşıyoruz mesela. Trafik her alanı kaotik bir şekilde. Bizler eğitimlerde en çok Hindistan ve Pakistan görsellerinden örnekler veririz. Taşıma kurallarına uygun yerleştirilmemiş yüklerden tutun da, bir kişinin zar zor sığıdığı yere yüzlerce insanın istiflenerek üst üste oturduğu birçok olumsuz örnek var.

'15 MİLYAR DOLAR ZARAR AÇIKLANDI'

Trafik kazaları mal ve can kayıplarının yanı sıra ülkeleri ve ekonomisini nasıl etkiliyor?

Kamuya verilen zarar; bizim vergilerimizle yapılanlara verilen zarar. Elimizdeki kaynakları doğru ve tutumlu bir şekilde kullanmadığımızda başa sarıp duruyor, diğer ihtiyaçlar için kaynak yaratamıyoruz. Keza sosyal güvenlik ve sağlık harcamalarına büyük bütçeler sarf ediliyor. Bunların hepsi ortak yaşamımızda birbirimize verdiğimiz zararlar. 2021 verilerine göre yılda 1 milyon 700 bin kaza gerçekleşen Türkiye'de, trafik kazalarından kaynaklı bir yılda ülke ekonomisine 15 milyar dolar zarar verdiği açıklandı. Yaşanan kazaların yüzde 89'unun sürücü kaynaklı olduğunu bilemek üzüntü verici.

'SİSTEMDEKİ AKSAKLIKLAR GİDERİLMELİ'

Hükümetlerin bu konuda üzerine ne tür sorumluluklar düşmekte?

Fransa'da yol güvenliği konusunda pek fazla sorun bulunmamakta çünkü Fransa'nın devlet politikalarının ilk sırasında "Trafik Güvenliği" yer almakta. Gerek otoyollarda gerek devlet yollarında "vizyon sıfır" anlayışı ile trafik güvenliği sağlanıyor. Ülkemize dönüp baktığımızda ise maalesef istenilen bu ortak kültürü henüz yakalayabilmiş değiliz. Her ne kadar özellikle son 15 yıldır Karayolu Trafik Güvenliği kapsamında ciddi çalışmalar yapılsa da uygulama aşamasında büyük sorunlarımız var. Biz de Trafik Eğitimcileri olarak durumdan rahatsızız son iki yıldır eğitimci gözüyle "biz bu kazalara son verebiliriz" çağrısı yapmaya başladık. Kazaların önlenmesi adına liyakatli eğitimcilerin görüş ve önerileri dikkate alınmalı. Devlet büyüklerimize neçizane önerimiz; liyakatli trafik eğitimcilerinin sesine kulak verilmeli, öncelikle habersiz denetimler yapılmalı, sistemdeki aksaklık ve istisnalar tespit edilip giderilmeli. Ardından revize edilmiş uygulamalarla yapılandırılmış devlet politikalarıyla sistem kontrol altına alınmalı.

Trafik kazaları önlenilebilir

MERTİNTEPE / ULUSLARARASI YOL VE SÜRÜŞ GÜVENLİĞİ DANIŞMANI

DÜNYADAKI ve Türkiye'deki tüm trafik kazalarının önlenilebileceğini biliyoruz. Hem uluslararası anlamda hem de Türkiye'deki çalıştığımız ve eğitim verdiğimiz kurumlarda sıfır kaza politikasına ulaşıyor ve başarabiliyoruz. Türkiye'de trafiğinin genel kültür yapısına baktığımızda sıfır kaza politikası çok kolay değil ancak "sıfır ölümlü trafik kazası" hedefi biraz zaman alsada da olabilir. Dünya ülkelerinde örnek alabileceğimiz bir çok rol model var, ve ben o ülkelerde trafik güvenliği, yol güvenliği, uluslararası sürüş emniyeti gibi konularda eğitici eğitimi almış biri olarak söylüyorum trafik kazaları önlenilebilir.

EN ÖNEMLİ RISK İNSAN

Trafik kazalarına yol açan risklerin hiyerarşisini düşünecek olursanız bunun bir numarasına insan davranışlarını yazmak zorundasınız. Peki bu insan davranışları bir düğmeye basarak değişir mi ya da trafik güvenliği ile ilgili bir aşı yok ki hepimiz aşı olalım ve güvenli sürüşü başaralım. Trafik mimarisi, şehirlerdeki yayalaşma politikası, toplu taşıma kültürü, şehir içi yolların hız limiti, şehir dışı güzergahların hız limiti yeniden tasarlanmalıdır. Fakat üzülerek söylüyorum ehliyet alan 18-20 yaşındaki bir genç emniyetli ve trafik güvenliği içinde hareket edecek tecrübede trafikte çıkmıyor.

Kazaların ve ölümlerin düşük ve orta gelirli ülkelerde meydana gelmesi çok normal. Genel olarak ekonomik

KAZALARIN FAZLA YAŞANDIĞI YERLER

Kazaların ve ölümlerin düşük ve orta gelirli ülkelerde meydana gelmesi çok normal. Genel olarak ekonomik

Mert Intepe

şartlar, aile yapısı, toplumsal yaşam, kültür, saygı, kişisel emniyet, bana bir şey olmaz kültürünün vazgeçilmez sonucudur. Düşük ve orta gelirli ülkelerdeki trafik kazalarının sonucunda genelde ölüm, yaralanma ya da minimum kavgayla biten sonuçlar görürsünüz. Türkiye genelinde 40 yıl geriye bakacak olursak mal ve can kaybı anlamında 15-20 milyar dolar kaybedildi.

HÜKÜMETLERE GÖREV DÜŞÜYOR

Almanya İngiltere Avusturya gibi ülkelerin hükümetine bağlı sertifikasyon programlarının usta eğiticisi olarak görev yapan biri olarak söylüyorum: 'Bu konu Meclis'te bütçelendirilmeli'. Gerçek bir uluslararası eğitim pisti yapılarak, gençlerin sokakta meraklarını heyecanlarını ya da motor sporlarını olan ilgilerini profesyonel bir eğitim sahalarda geliştirmek; kaybettiğimiz paraları ülke ekonomisine kazandırabilir.

AB'YI
DAĞILMA
KORKUSU
SARDILAGARDE, BİRLİĞİ
KURTARMAYA ÇALIŞIYOR

Avrupa ekonomisindeki süregelen gerileme ve dünyada ekonomik kutuplaşmaların artması, Avrupa Birliği'nin dağılma riskini gündeme getiriyor. Avrupa Merkez Bankası Başkanı Christine Lagarde, henüz koşullar olgunlaşmasa da sermaye piyasalarını birleştirmek zorunda olduklarını söyledi. Lagarde'nin telaş içinde olduğunu belirten ekonomist Serhat Latifoğlu, "Avrupa'nın esas sorunu üretim modelinde ve siyasi karar mekanizmasının ABD'ye bağımlı olmasında, bunlar düzeltilmeden avroya ve piyasalara güven artmayacak." dedi

TOLGA DIŞI

AVRUPA Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde Avrupa Bankacılık Kongresi'nde "Sermaye piyasaları birliği için Kantçı bir dönüşüm" başlıklı bir konuşma yaptı. Lagarde, konuşmasında Avrupa Birliği içindeki sermaye piyasalarının genişletilmesi ve birleştirilmesi yolunda artık önemli adımlar atmak zorunda olduklarını belirtti. Lagarde, küçük ve dağınık finansal piyasaların kapasitelerini aşan bir ekonomik dönüşümün finans edilmesi gerektiğinde, sermaye piyasaları birliğine ihtiyacın doğduğunu ifade etti. Avrupa Birliği hükümetlerinin ve şirketlerinin önemli finansman ihtiyacı içinde olduğuna dikkat çeken Lagarde, bu ihtiyacın karşılanması için gerekli koşulların beklemeye gerek olmadığını İmmanuel Kant'ın felsefesine atıfta bulunarak belirtti: "Kant, dünyanın algımızı yaratması yerine, dünyayı nasıl deneyimlediğimizi belirleyen bizim algımız olduğunu ileri sürerek felsefeyi ters yüz etmiştir." Lagarde'nin planının Avrupa Birliği ve dünya için ne ifade ettiğini Aydınlik gazetesi yazarı ekonomist Serhat Latifoğlu, Aydınlik Avrupa'ya değerlendirdi.

AB içindeki sermaye piyasalarının genişletilmesi ve birleştirilmesi ne anlama geliyor? sorusuna Latifoğlu şu yanıtı verdi: "Avrupa Birliği'ndeki sermaye piyasalarının tamamının tek bir regülasyona tabii olmasıdır. Yani AB'deki tüm borsaların, bankaların ve banka dışı finans kurumları gibi tüm finansal kurumların ortak standartlara ve düzenlemelere tabii tutulmasıdır. Bugün kadar AB, bu konuda çeşitli adımlar atıp düzenlemeleri birbirine yaklaştırsa da henüz merkezileştirmemiştir. Sermaye Piyasaları Birliği'nin kurulması bu merkezleşmenin sağlanması anlamına geliyor."

AB'NİN SORUNU AVRONUN GÜÇSÜZLÜĞÜ

"AB Sermaye Piyasaları Birliği (CMU) yaklaşık on yıl önce bir amaç olarak ortaya konduğundan beri, hedefi her zaman sermaye piyasalarının istikrarına öncelik vermek olmuştur. Biz, parasal birliği daha dirençli hale getirmek için özel sektör risk paylaşımını artırma ya da finans sektörünü daha dirençli

Christine Lagarde

hale getirmek için bankacılık krizleri sırasında "yedek lastiğe" sahip olmaya odaklandık." diyor Christine Lagarde, bugün durumun değiştiğini ve ABD'nin 19. yüzyılın başında karşılaştıklarına benzer zorluklarla bugün AB'nin karşı karşıya olduğunu ifade etti.

Serhat Latifoğlu, Lagarde'nin tespitlerinin yerinde olduğunu ancak Avrupa hisse senedi piyasalarındaki zayıflığın avronun güven eksikliği nedeniyle yaşandığını belirtti: "Özellikle 2008 krizinden sonra Avro Bölgesi'nin durgunluk içine düşmesi ve bir türlü kendini toparlamaması avroya olan güvenin zedelenmesine yol açtı. Ekonomik yapı bozulduğu için avro güçsüzleşti. Ayrıca, Avrupa'nın siyasi iradesinin olmaması bu sorunu daha da derinleştiriyor. Rusya - Ukrayna savaşında bu görüldü. Uyguladıkları ambargo kararını kendi iradeleriyle almadılar. Enerji bağımlılığı yüksek olan bir bölgenin bu ambargolara uyması bir de üzerine faizleri yükseltmesi ve bile bile resesyona sürüklenmesi çok büyük hatalardır."

AB, DAĞILMA KORKUSU İÇİNDE

Bloklara bölünmenin ve korumacı dış ticaret politikalarındaki artışın finansal koşulları zorlaştıracağını söyleyen Latifoğlu, AB'nin bir de dağılma korkusuyla baş etmeye çalıştığını altını çizdi: "Bu metinde AB'nin dağılma korkusu da kendini hissettiriyor. Zaten dünya ekonomisinde bir bloklaşma var. Bu bloklaşma içinde mevcut yapısını muha-

faza etmek için AB entegrasyonunu artırma çalışıyor. Lagarde, görevi gereği bunu finansal alanda önerilerle yapıyor. En azından finansal entegrasyonu artırarak AB'yi bir arada tutmaya çalışıyor."

Lagarde'ye göre AB, üç temel sorunla karşı karşıya: küreselleşmenin düşüşü, AB'nin nüfus sorunları ve karbonsuzlaşma çabaları. Küresel ekonominin rapik blokla bölündüğüne dair işaretlerin arttığını söyleyen Lagarde "Yeni ticaret engelleri ortaya çıktıkça, tedarik zincirlerini yeniden değerlendirmemiz ve daha güvenli, daha verimli ve eve daha yakın olan yenilerine yatırım yapmamız gerekecek" dedi. Bu da küreselleşmenin düşüş eğiliminde olduğunu ortaya koyuyor.

ALMANYA DIŞINDA KIMSENİN İŞİNE YARAMIYOR

Ekonomist Serhat Latifoğlu, AB'nin Almanya dışında kimseye yaramadığına vurgu yaparak "AB'ye sonradan üye olan ülkelerin performansına baktığımızda, genel olarak bu işten karlı çıkanın Almanya olduğu görülüyor. Almanya bu süreçte, AB modelinden farklı bir çizgi izledi. Kendi iradesiyle Rusya'ya ve Çin'e entegre olan bir model geliştirdi.

Hammaddelerini Rusya'dan ucuzca alıp, Çin'e ihracat yapan ve Çin'den ciddi miktarda ara malı ithalatı yapan bir ülke. Almanya'yı güçlü tutan şey bu oldu. Tarihinin en yüksek borçlarına ulaşsa da, diğer ülkelerle kıyaslandığında hala çok küçük. Burada iki başlık oluştu. Avrupa Birliği, Almanya dışında kimseye yaramadı bu da avro üzerindeki tartışmaları da çoğalttı" değerlendirmesinde bulundu.

Latifoğlu, avronun zayıflığının, dolarizasyonu güçlendiren etkenlerden biri olduğunu da ekledi: "Bugün AB olmasaydı en azından Alman markı ve Fransız frangı var olsaydı, Amerikan doları bu kadar güçlü bir rezerv üleşmezdi. Bu ülkelerin de para birimlerini avroya bağlaması ve avronun kötü performans göstermesi dolarizasyonu en çok destekleyen etkenlerden birisi oldu."

SORUN AVRUPA'NIN ÜRETİM MODELİNDE

Lagarde ayrıca AB nüfusunun "önemli bir kırılma noktasına" yaklaştığını açıkladı: "15-64 yaş arası nüfusta sürekli bir azalma 2025 gibi erken bir tarihte başlayacak gibi görünüyor. Toplumlarımız yaşlandı, daha az işçiyle daha fazla çıktı üretilmemiz için yeni teknolojiler kullanmamız gerekecek." Lagarde, bu iki konu iklim sorunlarıyla birleştiğinde kısa sürede büyük yatırımlara ihtiyaç duyulacağını belirterek, "Yeşil dönüşüm için 2030 yılına kadar yılda 620 milyar avro ve dijital dönüşüm için yılda 125 milyar avro daha yatırıma ihtiyaç duyulacağını tahmin ediyoruz." ifadelerini kullandı. "Lagarde'nin önerisi hayata geçerek sermaye piyasalarını güçlendirse ve şirketler için yeni borçlanma kanalları açsa da bir işe yaramayacaktır." diyor Serhat Latifoğlu, sorunun Avrupa'nın üretim modelinde olduğunu belirtti ve bu yeni yapının yalnızca borçluluğu ve uzun vadede iflasları arttırmaya sebep olacağını söyledi.

Konut fiyatları en hızlı Atina'da arttı

ATINA, konut fiyatlarının en hızlı arttığı Avrupa şehri oldu. Konut fiyatlarındaki artış ekimde yüzde 12,2 oldu. Artışın sebebi olarak ülkedeki borç krizi nedeniyle yüz binlerce konutun hukuki belirsizlik içinde olması ve bunun konut arzını azaltması gösterildi. Bloomberg'in haberine göre Atina Emlakçılar Birliği Başkanı Lefteris Potamianos, fiyat artışlarını arzın azlığı yanında

"Altın Vize" (The Golden Visa) programı sayesinde artan uluslararası konut talebine bağlıyor. Göçmen yatırımcı programı olarak da adlandırılan Altın Vize ile mülk satın alarak ülkeye belirli bir miktar yatırım yapan kişilere verilen kalıcı oturma izni veriliyor. Yunanistan'dan Altın Vize alan AB dışı yatırımcılar ayrıca Schengen bölgesinde seyahat vizesine de sahip olmuş oluyor.

Polonyalılar, Ukrayna'ya ayrıcalıklar verilmesini istemiyor

POLONYALI kamyon şoförlerinin üç haftadır sürdürdüğü protestoya çiftçiler de katılacak. Şoförler ve çiftçiler, Ukrayna'ya verilen imtiyazların kendilerini olumsuz etkilediğini söylüyor ve yeni düzenlemeler talep ediyor. Rusya - Ukrayna savaşının başlamasından bu yana, Ukraynalı sürücüler AB'ye girişlerde geçiş izni almaktan muaf tutuluyor. Polonyalı ve Slovak şoförler ise bu muafiyetlerin kendi işlerini baltalamasına tepki gösteriyor. Polonyalı kamyon şoförlerinin Polonya - Ukrayna hattındaki yolu

protesto amacıyla kapatması sonrası Polonya, Macaristan ve Slovakya'ya geçişlerde uzun kuyruklar oluştu. Protestocular saatte 4 aracın geçişinin yanında taze gıda, insanı yardım ve askeri araçların geçişine sınırsız izin veriyor. Üç haftalık süreçte 20 bin kadar araç sınırın iki tarafında mahsur kaldı. Şoförlere desteklerini ileten Polonyalı çiftçilerin de protestolara katılması hazırladıkları bildirildi. Çiftçiler de Ukrayna'dan denetimsiz gelen ucuz tarım ürünlerinin kendi işlerine zarar verdiğini söylüyor.

Almanya'nın hedefi Afrika'nın yeşil hidrojeni

YEŞİL enerjiye geçerek Rusya'ya olan enerji bağımlılığını bitirmeyi amaçlayan Avrupa Birliği, uzun zamandır yeni kaynak arayışlarını sürdürüyor. Son olarak, Almanya dev sanayisini Afrika'nın yeşil hidrojen kaynaklarıyla işletmek istediğini açıkladı. Almanya Şansölyesi Olaf Scholz, Afrika-AB Yeşil Enerji Girişimi için Almanya'nın 2030 yılına kadar 4 milyar avro bütçe ayıracağını sözünü verdi. Scholz, Almanya'nın yeşil hidrojen ihtiyacının "büyük bir kısmını" Afrika'dan ithal edeceğini söyledi. Berlin'deki G-20 yatırım zirvesinde konuşan Scholz,

bunun "modası geçmiş kalkınma yardımlarından biri" olmadığını ve bağış değil yatırım yaptıklarını ifade etti. Dünyanın en büyük serbest ticaret bölgelerinden birini oluşturabileceğini söylediği Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi kurma çabalarını hızlandırmaya çağırıyor. Scholz, Afrika'nın dünyanın en büyük serbest ticaret bölgelerinden birini oluşturabileceğini ifade etti. Afrika'yı, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi'nin kuruluşunu hızlandırmaya çağırıyor ve bunun "yatırımcılar için pazar potansiyelini muazzam ölçüde arttıracak" dedi.

AYDINLIK AVRUPA Yıl: 3 Sayı/Nr.: 138 26 Kasım 2023 PAZAR

Yayın Sahibi: İmece Basın ve Yayıncılık Ticaret Limited Şirketi

Genel Müdür (Tüzel Kişi Temsilcisi): Osman Erbil

Genel Yayın Yönetmeni: Yener Güneş

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Nadir Temeloğlu

Yazı İşleri Müdürü: Meral Akkaya

Muhabirler: Can Çakır, Mirza Çelik, Şafak Erdem, Tolga Dişi, Yunus Emre Özgün

Sayfa Tasarımı: Mustafa Titiş

Yönetim Yeri: Aasmali Mescit Mahallesi İstiklal Caddesi Deva Çıkma No: 3/4 Beyoğlu - İstanbul İletişim: +49 1511 8958982 / avrupa@aydinlik.com.tr Aydınlik gazetesinin her pazar yayınlanan ücretsiz ekidir.

Sosyal Medya Hesaplarımız: @aydinlikavrupa @AvrupaAydinlik

ALMAN ANAYASA MAHKEMESİ 'YEŞİL BÜTÇEYE' DUR DEDİ

ALMANYA'NIN en üst mahkemesi olan Anayasa Mahkemesi, iklim hedefleri için ayrılan bütçe dışı finansmanın yasal olmadığını tespit ederek, finansmanı iptal etme kararı aldı. Anayasa Mahkemesi, pandemi için ayrılan ve o dönem kullanılan 60 milyar avroluk kredi yetkisinin hükümetin İklim ve Dönüşüm Fonu'na aktarılmasının Almanya Anayasası'na aykırı olduğunu açıkladı. Anayasa Mahkemesi'nin kararına göre hükümet bu bütçeyi, yeşil dönüşüm ve iklim hedefleri doğrultusunda kullanamayacak. Uzmanlar, toplam değeri 770 milyar avroyu

bulabilecek olan 29 ayrı finansman aracının da bu karardan etkilenebileceğini ve iptal edilme riskiyle karşı karşıya olduğunu belirtti. Kararın koalisyon hükümetinde iklim politikalarının mali temellerine ilişkin mevcut anlaşmazlıkları pekiştirmesi ve Şansölye Olaf Scholz'u hükümet harcamalarını kısma ve yeni vergiler getirme gibi kararlar almaya zorlaması bekleniyor.

'BORÇ FRENİNİN' SONU MU?

Almanya Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi ve İklim Koruma Bakanı Robert Habeck ise bu kararın Avrupa'nın en büyük ekonomisi için büyük bir darbe olduğunu ve hane halkı ve şirketler için daha yüksek enerji maliyetlerine yol açabileceğini söyledi. Öte yandan koalisyon hükümetinin bütçe politikasını altüst eden bu karar, Almanya'nın anayasasında yer alan ve borç freni olarak bilinen ve yeni borçlanmayı sınırlayan kuralların yeniden tartışılmasına yol açtı. Şansölye Olaf Scholz'un Sosyal Demokratları ve Habeck'in Yeşiller Partisi'nden milletvekilleri, hükümetin pandemi ve enerji kriziyle başa çıkması için olduğu gibi, kuralların geçici olarak tekrar bir kenara bi-

rakılması çağrısında bulundular.

HÜKÜMET YASAYI ESNEMET İSTİYOR

Habeck, ayrıca mahkeme kararının Almanya'nın Ekonomik İstikrar Fonu'nu (WSF) etkileme ihtimalini de gündeme getirdi. Eğer böyle bir durum ortaya çıkarsa, şirketlerin yüksek enerji fiyatlarından korunmasına yardımcı olmak üzere tahsis edilen yaklaşık 30 milyar avroluk net yeni borçlanma üzerindeki etkileri olabilir. Deutschlandfunk'a verdiği demeçte Habeck, konuyu Anayasa Mahkemesi'ne taşımış olan muhalefeti hedef alarak "muhalefetin yasal mücadeleyi, Almanya'daki insanların daha yüksek fiyatlar ödemesi için yürüttüğünü söyleyebiliriz." dedi. Sosyal Demokratlar ise mali kuralların daha genel bir şekilde gevşetilmesi çağrısında bulundu. Koalisyonun böyle bir hamle için muhalefetin desteğine ihtiyacı olacağı çünkü parlamentoda böyle bir karar için üçte iki çoğunluk gerekiyor.

Sibirya'ya gönderilen ilk Kızılhaç karavanı

Balo salonlarından esir kamplarına 'SİBİRYA MELEĞİ'

Elsa Brändström
hemşire kıyafetiyle

TÜLİN UYGUR

tulin.uygur@aydinlik.com.tr

ST. PETERSBURG şehri uzun savaşlar sonrası Baltık kıyısına kavuşan Rusların egemenliğinin simgesi, lüks ve ihtişamın kalesiydi. Aradan geçen 200 yıl içerisinde Avrupa'nın önemli ticaret ve siyaset merkezlerinden biri haline gelmişti. Rus soyluları ve şehrin önemli yabancıları çeşitli davetlerde bulunuyor, görkemli balolar, eğlenceler arasında bir yaşam sürüyordu. Cürümüş, köhne bir düzende, despot bir çarın yönettiği Rusya'nın zengin doğal kaynakları el birliğiyle yağmalanıyordu. 1914 yılına kadar bu yağma düzeni devam etti.

SOSYETE DAVETLERİNDEN SAVAŞ ESİRLERİNE

1914 yılında dünya daha önce hiç yaşamamış boyutta topyekûn bir savaşa sahne olmuştu. Birinci Dünya Savaşı'nda yaralanan askerler gibi yığınlar halinde ele geçirilen savaş esirleri de cephe gerisine sevk ediliyordu. Savaş başladığında tarafsız ve savaş dışı kalan İsveç, Rusya ile iyi ticari ilişkileri olan ülkelerden biriydi. St. Petersburg'daki İsveç elçiliği yıllardır süregelen bu iyi ilişkiler adına yaralı Rus askerlerin tedavine yardımcı olmak üzere hemen küçük bir hastane açmıştı.

İsveçli diplomat kız Elsa Brändström de bir yandan İsveçlilerin açtığı hastanede gönüllü olarak çalışırken diğer yandan da savaş hemşireliği kursuna başlamıştı. O dönem tüm ülkelerde kral ve kraliçelerin himayesinde Kızılhaç örgütlenmelerini hızlandıran, sosyete kadınları arasında hemşirelik mesleğine ilgi artmıştı. Herkes cepheye savaşan askerlerine yardımcı olmaya çalışıyordu.

ELSA BRÄNDSTRÖM

Elsa, St Petersburg'da doğmuştu. Babası İsveç Büyükelçiliği'nde askeri atışa olarak çalışıyordu. Daha sonra İsveç'e döndüler. Elsa İsveç'te öğretmen okulunu bitirdiğinde St. Petersburg'a elçi olarak gönderilmiş olan ailesinin yanına gitti. 1913 yılında annesi ölüncü diplomat evinin tüm sorumluluğu Elsa'nın üzerine kaldı. Kozmopolit üst tabaka insanlar arasında olmak İsveç'i temsil etmek, davetler hazırlamak, balolara katılmak artık Elsa'nın görevidi. Brif oynamayı ve patenlerle vals yapmayı öğrendi.

1914 yılında savaşın başlamasıyla pırlıtlı büyüsünü kaybeden davetlerin esas konusu savaş ve olası sonuçlarıydı. Kısa sürede St. Petersburg hastaneleri yaralı Rus askerleriyle dolmaya başlamıştı. Kendi yaralılarına dahi yeterince itina gösteremeyen Ruslar, cephelerden St. Petersburg'a sevk edilen savaş esirlerine nasıl davranacaklarını bilemiyor, onları son derece elverişsiz koşullarda ölüme terk ediyordu.

SOSYETE DAVETLERİNDEN SAVAŞ HEMŞİRELİĞİNE

1915 yılında savaş olanca siddetle devam ederken birçok ülkede savaş esirlerinin de ölüm kalım savaş vermek zorunda kaldığı ortaya çıkmıştı. Cenevre ve Lahey sözleşmelerine aykırı bir biçimde davranılan savaş esirlerinin ağır esaret koşulları artık saklanamıyordu.

Rusya'daki durumun kaygı verici olduğu anlaşılıyordu. Rusya'dan gelen raporlarda yaklaşan kışa dikkat çekilerek elbise, yiyecek ve ilaç yardımı isteniyordu.

İSVEÇ KIZILHAÇI SAHNEDE

İsveç Kızılhaçı Balkan Savaşları'nda savaşan taraflara gönderdiği tam teçhizatlı ambu-

lans ve sağlık heyetleriyle göz doldürmüş, uluslararası arenada itibar kazanmıştı. Ancak İsveç bu kez Rus ve Alman İmparatorlukları arasında sıkışmıştı. 1915 yılında ortaya çıkan olumsuz raporlardan sonra İsveç Dışişleri Bakanlığı ve İsveç Kızılhaçı savaş esirleri konusunu gündeme taşımaya karar verdiler. İsveç Kızılhaçı bünyesinde hemen iki komite kuruldu. Savaş Esirlerine Yardım Komitesi ve Savaş Esirleri Mübadele Bürosu. Savaş Esirlerine Yardım Komitesi Rusya, Almanya ve Avusturya'daki kamplarında esirlerin yaşam koşullarını iyileştirmek için çalışmalar yapacaktı.

İSVEÇ KIZILHAÇI VE ELSA BRÄNDSTRÖM RUSYA KAMPLARINDA

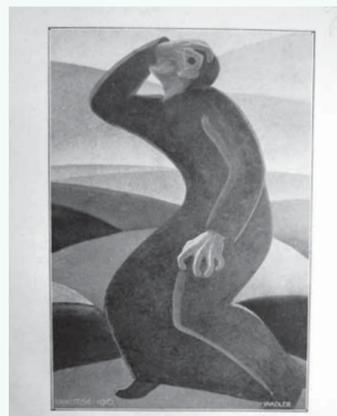
İsveç Kızılhaçı Savaş Esirlerine Yardım Komitesi'nin çalışmalarından biri Almanya ve Avusturya-Macaristan'da toplanan giyecek, çorap, sabun, tuz ve konserve yiyecekleri Rusya'daki kamplara ulaştırma ve "gönül bağışları-liebesgaben" adıyla savaş esirlerine dağıtmaktı. Kampanyalar yapılarak toplanan hediyeler trenle İsveç üzerinden St. Petersburg'a taşınıyor, oradan zor şartlar altında tren, kızak, at arabasıyla kamplara götürülerek yardıma muhtaç savaş esirlerine dağıtılıyordu. Tüm bu işleri 100 gönüllü gerçekleştirecekti.

Tam bu noktada savaş hemşireliği eğitimi alan ve St. Petersburg İsveç hastanesinde çalışan Elsa Brändström'ün yolu savaş esirlerine yardım çalışması başlatan İsveç Kızılhaçı'yla keşitti. Hatta Rusya hakkında bilgisi, ana çarice dahil çeşitli seviyelerdeki Ruslarla ilişkisi İsveç Kızılhaçı açısından çok değerliydi. Malul esirleri St. Petersburg-Tornio-Haparanda-Trelleborg arasında taşıyan trenlerde de görev yapan Elsa Brändström bir süre sonra bir diğer Kızılhaç görevlisi Wilhelm Sarwe ile birlikte toplanan yardımları ulaştırmak üzere uçuz bucaksız Sibirya'ya yola koyuldu.

Sibirya ve Orta Asya coğrafyası o dönemler ulaşılması en zor ve şartların en ağır olduğu yerlerdi. Yardımları bazen kızaklarla kamplara ulaştırırken kendilerini de kurtların saldırısından korumak için silahlı korumalar tutuyorlardı. Bazen akılcı, bazen üst düzey ilişkilerini araya koyarak kamplardaki görevlilerin esirlere karşı keyfi tutumlarının değişmesini sağlıyorlardı. İmkansızlıklar içerisinde dahi küçük değişikliklerle esirlere daha iyi şartların sağlanabileceğini görmüşlerdi.

RUSYA'DAKİ TÜRK SAVAŞ ESİRLERİ

Ruslara karşı savaşan Osmanlı İmparatorluğu Galiciya ve Kafkas cephesinde 60 bin civarında esir vermişti. Türk savaş esirlerinin bir kısmı insanlık dışı koşullarda, kapı ve pencereleri çivilenmiş yük vagonlarında kamplara taşınırken can vermişti. Bir kısmı ise Rusya, Sibirya ve Türkistan'ın uçuz bucaksız coğrafyasındaki kamplarda açlığın, sefaletin, salgın hastalıkların pençesinde yaşam mücadelesi vermekteydi. Esirlerin üniformaları parçalanmış veya ellerinden alınmış, çizme ve ayakkabılarına el konulmuştu. Soğuk kış şartlarına hiç alışık olmayan esirler soğuk hava şartlarına uygun olmayan iç çamaşırlarıyla yaşam savaşını veriyordu. Çıplak ayaklarını saman ve paçavrayla korumaya çalışıyorlardı. Birçoğu donarak can vermişti. Sağ kalanların donan uzuvlarını son derece ilkel şartlarda kesiliyordu. "Sakat" esirlerin

Stretensk'deki anıt mezar
(Üzerindeki yazı: Memleketlerinden
uzakta şehit düşen savaş esiri
subay ve er Avusturya-Macar-
Alman-Türk müttefik ordularından
arkadaşlarımızın anısına
1914 1915 1916)FRÄN
SIBIRISK A
FÄNGLÄGER
Stockholm'de savaş esirleri yararına
yapılan bir keremsin savaş esirlerinin
dramını vurgulayan afişi

sayısı giderek artıyordu. Sibirya'ya gönderilen 2 milyon savaş esirinin yaklaşık 1/3'ü kamplarda açlık ve hastalık nedeniyle ölmüştü. Esaret şartlarının en ağır olduğu kamplardan biri Stretensk kampıydı.

STRETENSK ESİR KAMPI

Stretensk kampı, Baykal Gölü'nün doğusunda Şilka nehrinin kıyısında yer alan Stretensk kasabasının biraz dışında ve nehrin iki yakası üzerine kurulmuştu. Bir yaka askeri kışla olarak kullanılıyordu. Burada tuğ-

la ve keresteden yapılmış binalar vardı. Diğer yakada ise dik bir yamacın üzerinde on yazlık baraka bulunuyordu. Sibirya'ya göç eden Ruslar için yapılan barakalarda su ve ısıtma sistemi yoktu. 1915 yılında bu kampa kapasitesinin çok üzerinde bir sayıda, 11.000 savaş esiri gönderildi. Aralarında Türklerin de bulunduğu esirlerin çoğu salgın hastalıklar yüzünden veya donarak can verdi.

ESARETİN YARATTIĞI ÇARESİZLİK

Elsa Brändström ve Wilhelm Sarwe, esirlerin yaşam koşullarını iyileştirmek, toplanan yardımları dağıtmak ve esirlerin aileleriyle haberleşmelerini sağlamak için Stretensk kampına geldiler. Çoğu yarı çıplak olan esirlerin üzerine saman dahi serilmemiş demir karyolalarda üst üste kaldıklarını gördüler. Kış aylarında, kamp binalarından nehre inen yamaç tamamen kar ve buzla kaplandığı için kampa su taşınmadığını gördüler. Hava şartlarına uygun kıyafetleri olmayan esirler, su getirmek için zorla nehre gönderiliyordu. Dönüşte elleri ve ayakları donan esirlerin el ve ayakları kesiliyordu. Üstelik kampta lekeli humma salgını başlamıştı.

Bu bölgede kış Ekim-Mayıs ayları arasında uzun ve çok sert geçiyordu. Isıtılmayan barakalar, susuzluk ve pislik salgın hastalığı tetiklemişti. Toplu ölümler kaçınılmazdı. Elsa Brändström yaşadıkları çaresizliği şöyle anlatıyordu:

"...herkes yakınlarında bir Rus hastanesinin boş olarak tutulduğunu, hasta esirlerin tedavisi için gerekli tıbbi malzemenin Ruslarda var olduğunu biliyordu. Savaş esirlerine yardım için Amerika'nın gönderdiği tam teçhizatlı ambulansın boş yere Irkutsk'ta bekletildiği, ambulansın Stretensk'e gelmek ve salgınla mücadele etmek için izin istediği de biliniyordu...1915 Noel gününü geçirdiğim kamp, savaş esiri olmanın yarattığı çaresizlik, hüznün ve acının ne demek olduğunu çok açık bir şekilde öğrenmemi sağladı..."

Elsa Brändström ve Wilhelm Sarwe kampta küçük değişikliklerle büyük sonuçlar elde edilebileceğini fark etmişlerdi. Önce kamp kumandanını dört at ve bir at arabası almak için ikna ettiler, su taşıyacak esirler için de kürklu ceket, keçe çizme ve başlık satın aldılar. Her bir barakaya da eski bir bira fabrikasından alınan fanları yerleştirdiler. Artık su almaya giden savaş esirlerinin elleri, ayakları donmuyordu, lekeli hummayla mücadele edilebiliyordu. Elsa Brändström ve Wilhelm Sarwe, Stretensk kampında toplam 6.600 Avusturya-Macar, 2.543 Alman ve 279 Türk savaş esirine 6.075 hediyeli paketi, 4.550 battaniye, 8.222 ayakkabı, 4.250 Alman üniforması dağıttılar. Kampta hayatını kaybeden Alman, Türk, Avusturya-Macar askerleri için bir de anıt mezar yaptırıldı.

Elsa Brändström'ün çalıştığı, gözlemediği "Totskoje" kampında da savaş esirleri büyük sıkıntılar yaşamış, hastalık ve açlık nedeniyle birçok Türk esiri de hayatını kay-

betmişti. Türk savaş esirlerinin cesareti, tevekküllü ve vakur duruşlarından etkilenen Elsa Brändström kitabında Türk savaş esirlerinden övgüyle bahsetmişti. Savaş esirleri imkan ölçüsünde kendilerini tedavi eden, tedavi edemediğinde teselli eden, teselli sözleri yetersiz kaldığında geride bırakacakları çocuklarına kol kanat germek için kendilerine söz veren Elsa Brändström'e "Sibirya Meleği" adını verdiler.

CESUR VE AKILLI BİR MELEK

Elsa Brändström salgın hastalıkların yaygın olduğu kamplarda lekeli humma hastalığına yakalandı. Tedavisinin ardından yine kamplara döndü. Sovyet Devrimi'nden sonra iç savaş başlamıştı. Sibirya'yı kana bulayan Çek birlikleri, Avusturya ve Macar savaş esirlerini kursuna dizmekteydi. Elsa Brändström de Çek birlikleri tarafından "casusluk" suçlamasıyla tutuklandı. Bir tren vagonuna kapatıldı. Elsa Brändström

Verchnia Mully anıt mezar, 1918 (Elsa Brändström ile birlikte çalıştığı diğer İsveç Kızılhaç görevlisi olan Wilhelm Sarwe'nin anılarında aktardığı bir başka kamp olan Verchnia Mully'de 400 Türk savaş esiri de ölmüştü. Savaşın sonuna Macar Binbaşı Glock'un inisiyatifleriyle yapılan anıt mezarında Türk savaş esirleri de uyumaktadır. Macar Binbaşı kendi çizimiyle anıtı ve üzerindeki Osmanlı Türkçesi yazısını resmetmiştir.)

gece boyunca eteğinde sakladığı ve her şeyi not ettiği defterinin yapraklarını tek tek çöneyerek yuttu. Öyle ki sabah dili mor maviydi. Kurşuna dizilmekten son anda kurtuldu. İsveç Kızılhaç Sibirya'da çalışan görevlilerini geri çağıracağı zaman dahi görevini bırakmadı. Bir süre savaş esirleriyle birlikte esir kampında yaşadı, hem de aynı şartlarda. 5 yıl savaş esirleriyle birlikte olan Elsa Brändström'ün çabaları tüm esirler tarafından takdir ediliyordu. Türk savaş esiri Albay Arif de 1920 yılında görevden ayrılan Elsa Brändström'e arkadaşları adına bir teşekkür mektubu yazmıştı. Savaş esirleri için yaptığı çalışmalar nedeniyle İsveç ve İsveç Kızılhaç yanı sıra Alman, Avusturya, Bulgar ve Türk madalyalarıyla ödüllendirildi.

ALMANLARA "VAAT EDİLMİŞ TOPRAKLAR" VEATİNDE

Elsa Brändström İsveç'e dönünce "Rusya ve Sibirya'da Savaş Esirleri Arasında" adıyla gözlemlerinden oluşan bir kitap yazdı. Bu kitabı tanıtmak üzere gittiği Amerika'da kazandığı paralarla 1921 yılında Almanya'ya yerleşti. Babası esir kamplarında ölen 70 çocuk için bir çocuk bakım evi açtı. Esaretten dönen askerler için rehabilitasyon merkezi kurdu. Bu arada Yahudi asıllı bir Alman ile evlendi.

Almanya'da, "ilgiç" bir yardım projesine dahil olmuştu. Proje, Sibirya'da savaş mağdurlarına adanacak bir Volga kolonisinin, yani eski savaş esiri Almanlara "vaat edilmiş bir ülkenin", kurulmasıyla ilgiliydi. Koloni kurmak için hedeflenen alan, Altay dağıları eteklerinde Barnaul bölgesinde, Ob ve İrtiş nehirleri arasında kalan alandı. Zengin maden yatakları nedeniyle "Altın dağı" olarak bilinen Altay dağıları etekleri "vaat edilmiş topraklar" olarak seçilmişti. Ruslar 1720 yıllardan beri bölgede altın, gümüş dahil maden işletmeciliği yapıyor. Bu bölgeye bir koloni kurulacak ve Almanlar buraya göç edecekti. Bu nedenle bir araştırma ekibi kuruldu, Sovyet Rusya topraklarında on binlerce km. yol gidildi. Elsa Brändström planların gerçekleşip olmadığını anlamıştı ve projeden, Sibirya'dan vazgeçmişti biliniz. Belki de kendi insani amaçlarının yeni emperyalist emeller uğruna kullanılacağını ve yine kan döküleceğini düşünmüştü.

HİTLER'İ REDDEDEN SİBİRYA MELEĞİ

Rusya'daki savaş esirleri için yaptıkları öylesine dillendirilmiş ve Almanya'da öylesine meşhur olmuştu ki iktidara ele geçirmiş olan Adolf Hitler'in de dikkatini çekmişti. Bir vitrin süsü arayan Hitler kendisine muhalif herkese düşman olmuşken, hatta Elsa Brändström'ün kocası Robert Ulich Yahudi olduğu için artık Almanya'da çalışamaz hale gelmişken, işbirliği yapmak üzere Elsa Brändström'e bir telgraf göndermiş ve görüşmeye çağırmıştı. Nazilere karşı olan Elsa Brändström Hitler'e "Hayır!" yazan cevap telgrafını gönderdikten sonra eşyle ABD'ye göç etti. II. Dünya Savaşı'nda da savaş esirleri için çalışan Elsa Brändström 1948 yılında ABD'de öldü. Külleri İsveç'te Stockholm'ün Solna semtinde bir mezarlığa gömüldü. İsveç'te beş kez "Nobel Barış Ödülü" için adı önerilmesine rağmen ödül verilmeyen Elsa Brändström'ün adı birkaç sokağa verilmiş, Almanya'da bazı şehirlerde anıtları da yapılan Elsa Brändström'ün adı birçok okulda da yaşıyor.

Haftaya genç ve atılgan Binbaşı Enver'in Stockholm'deki günlerinde ve İsveçli gözlemcilerin Balkan Savaşları'nda cephe tanıklıklarında buluşmak üzere ...

* Bu yazı Tülin Uygur'un "Birinci Dünya Savaşı'nda Esir Türkler, Kaynak Yayınları, Ocak 2015" kitabı temel alınarak hazırlanmıştır.

İsveç Kızılhaçı gönüllülerinin yaptığı ve Sibirya'daki kampları gösteren bir harita

1891'de yapımına başlanan Trans Sibirya tren yolunun 1918 yılındaki son hali; henüz bitmeyen kısımlar --- olarak gösterilmiştir

Orban: Brüksel AB'yi yıkıma götürüyor

Avrupa Birliği'nin (AB) geleceği üzerine açıklamalarda bulunan Macaristan Başbakanı Viktor Orban, Brüksel'in politikalarına karşı ulus devletleri direnmeye çağırdı. Brüksel'in AB'yi dağılmaya götüreceğini ifade eden Orban, Macaristan'ın ulusal egemenliğini savunmak için mücadele edeceğini vurguladı. Visegrad Post Genel Yayın Yönetmeni Macar gazeteci Ferenc Almassy, Orban'ın açıklamalarını Aydınlik Avrupa'ya değerlendirdi

TOLGA DIŞCI

MACARİSTAN Başbakanı Viktor Orban, AB ve Macaristan'ın gelecek hedefleri üzerine açıklamalarda bulundu. Partisi'nin 30. kuruluş yıl dönümünde, çeşitli etkinlik ve konferanslarda konuşan Orban önemli mesajlar verdi. Orban, bazı üye devletlerin AB'de merkezleşmeyi arttırmak ve yetkileri diğer üye devletlerin elinden almak istediğini açıkladı. Bu çabamın en tartışmalı örneğinin, "karar almada oy birliği yerine çoğunluk usulünü getirmeyi amaçlayan Alman önerisi" olduğunu belirtti. Orban, bu merkezleşme çabalarının her zamankinden hızlı bir şekilde yükseldiğini ifade etti ve Brüksel'de hukukun üstünlüğü diye bir şeyin olmadığını, AB kanunlarının sadece üye devletleri dizginlemek için onlara dayatıldığını söyledi. Direnen bir ülke olduğu sürece merkezleşmenin söz konusu olmayacağını belirten Orban, Macaristan'ın oybirliğiyle karar almayı ulusal çıkarların korunması için son garanti olarak gördüğünü ifade etti.

Visegrad Post Genel Yayın Yönetmeni Macar gazeteci Ferenc Almassy, oy birliği yerine oy çokluğunun uygulanması yönündeki girişimleri ulusal egemenliğin açık bir ihlali olarak değerlendirdi. Almassy "Karar almada çoğunluk usulü, bir üye devletin, ulusal çıkarları ne olursa olsun, diğer üye devletlerin çoğunluğunun iradesine uymak zorunda kalacağı anlamına gelir. Bu ulusal egemenliğin çok açık bir ihlaliydi." dedi.

'LIBERAL HEGEMONYA EGEMENLİĞİMİZİN ÖNÜNDE ENGEL'

"Liberal hegemonya kamusal düşünceye hakim olduğu sürece Macaristan egemen olamayacaktır." ifadelerini kullanan Orban, Avrupa halkının Avrupa kurumlarını geri almasının zamanının geldiğini söyledi. Gazeteci Almassy, Orban'ın liberal hegemonyaya dair sözleriyle ilgili şunları vurguladı: "Brüksel'deki liberal elitlerin dayatmaya çalıştıkları mevcut düzenle-

meler, aslında federalleşme amacına hizmet etmektedir ki bu da nihayetinde bir Avrupa süper devleti oluşturulması anlamına gelir. Brüksel'deki liberal elitler bir "Avrupa Birleşik Devletleri" kurmak istiyorlar. Böyle bir oluşum, bağımsız üye devletlerin sonu olacaktır. Orban, "liberal hegemonyanın kamu düşüncesine hakim olmaması" gerektiğini söylerken bundan bahsediyor."

'AB'NİN TABUTUNU HAZIRLIYORLAR'

Başbakan Orban, "Brüksel tarafından dayatılan Avrupa modelinin" bir geleceğin bulunmadığını ifade etti ve "Brüksel Avrupa'yı mahvediyor ve ölüme götürüyor ve her gün tabutuna yeni bir çivi çakıyor." dedi. Orban, AB'yi terk etmeye onları değiştirmek istediklerini, bunun için de Brüksel'de köklü reformlar yapılması gerektiğini söyledi.

Gazeteci Almassy, Brüksel'in merkezleşme konusundaki baskılarının AB'yi parçalamaya götürebileceğini ifade etti: "Şu anda Avrupa Birliği'nde, seçimle gelmemiş kişilerce yönetilecek yeni, ulus-üstü, ulus-sonrası bir devlet oluşturma girişimine tanık oluyoruz. Ben bunun gerçekleşme şansı olduğunu düşünmüyorum. Avrupa'nın köklü çeşitliliği, tüm Avrupa halklarını tek bir süper devlet altında birleştirmeye imkansız ve istenmeyen bir durum haline getirmektedir. Bir Avrupa ülkesi olamaz, çünkü Avrupa ulusu diye bir şey yoktur. O halde geriye yalnızca, bir yöneticiler grubunun farklı ulusları kontrol ettiği bir imparatorluk seçeneği kalıyor. Ancak bunun gerçekleşme şansı yok. Bu nedenle, eğer bu yönde ilerlemeye devam ederlense, büyük olasılıkla eninde sonunda Avrupa Birliği'ni parçalayacaklardır."

'SORUS'A KARŞI KENDİMİZİ KORUYACAĞIZ'

Başbakan Orban ayrıca, "Brüksel bü-

rokratları bize nasıl yaşayacağımızı söylemek istiyorlar: Ukrayna'ya daha fazla para ve daha fazla yeni silah göndermek istiyorlar, kendilerinde yapamadığı için hanehalklarının enerji faturalarına destek olmamızı durdurmak istiyorlar. Ancak biz Macarlar Brüksel'in dümen suyunda dans etmek istemiyoruz." dedi.

Orban şunları söyledi: "Brüksel bürokratlarının çılgın fikirlerini reddedeceğiz, toplumsal cinsiyet propagandasını, savaş hayallerini, Ukrayna'nın AB üyeliğini, yeşil ideolojileri reddedeceğiz. Soros'un borç kolesi olmayacağız. Ülkemizde çete savaşları yaşanmayacak. Egemenliğimizi zayıflatmaya yönelik yabancı girişimlere, Washington ve Brüksel'den aynı anda saldıran Soros imparatorluğuna karşı kendimizi koruyacağız." Orban, Macaristan'ın yeşil enerjisi kabul edeceğini ancak yeşil ideolojiyi reddedeceğini ifade etti.

Haziran 2024'te yapılacak Avrupa Parlamentosu seçimleri için çalışmalarını başlatan Orban'ın partisi Fidesz, mevcut AB yönetimini eleştiren reklam panoları hazırladı. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ve Alexander Soros'un fotoğraflarına yer verilen afişlerin üzerine "Onların ezgileriyle dans etmeyelim" yazıldı. Turuncu darbelerin fon kaynağı ünlü ABD'li finans spekülörü George Soros'un oğlu olan Alexander Soros, şu an Açık Toplum Vakıfları'nın başkanlığını yürütüyor.

'ORTA AVRUPA, BAĞIMSIZ BİR SESTİR'

Macaristan, Çekya, Polonya ve Slovakya'nın oluşturduğu Vişegrad Grubu'nun ve genel anlamda Orta Avrupa ülkelerinin siyasi duruşunun önemini Orban yeniden vurguladı. "Orta Avrupa bugün sa-

dece coğrafi bir kavram değil, siyasi, ekonomik ve kültürel bir gerçekliktir." diyor Orban, "Orta Avrupalıların kendi dilleri var: özgürlüğün, bağımsızlığın ve birbirleriyle dayanışmanın dili. Bu dil bize Avrupa ulusları ailesi içinde bağımsız ve farklı bir ses veriyor." ifadelerini kullandı.

'AB KADERİNİ ABD'YE BAĞLADI'

Başbakan Orban, AB'nin kendi kaderini tayin etme yeteneğini kaybettiğini, hedeflerinin ne olduğunu belirleyemediğini ve hedeflerine ulaşmak için hangi araçların gerekli olduğu konusunda bir anlaşmaya da varamadığını belirtti. Avrupa'nın stratejik egemenliğinin koruyup koruyamayacağını artık belirsizleştirdiğini söyledi. Bugün AB'nin kendi kaderini ABD'ye bağlamış olduğunu altını çizen Orban, "Washington'ın kaybetmesi halinde biz de kaybeden tarafta olacağız ki dünyada görülen eğilim Washington'ın kaybettiridir." dedi. Orban, Avrupa'nın ABD'de yaşanabilecek siyasi bir değişikliğe hazırlıklı olması gerektiğini belirtti: "Bu durumda Avrupa muazzam bir jeopolitik çatışmayla kendi başına baş etmek zorunda kalacak, "neredeyse imkansız" bir meseleye siyasi çözüm bulmak zorunda kalacak ve bu mali olarak da pahalıya mal olacak. Tam da Avrupa'nın yoksullaştığı bir zamanda, böyle bir kriz için para bulma şansı olmayacak."

'YENİ BİR DÜNYA KURULUYOR'

Orban, önceden birçok defa yaptığı vurguyu tekrarladı. Yeni bir dünya düzeninin kurulduğunu ve Avrupa'nın bunun dışında itildiğini belirtti. 1990'da dünyanın en büyük on ekonomisinden altısının batılı ülkeler olduğunu ancak 2030 yılına kadar yapılan projeksiyonlara göre ilk onda sadece tek bir Avrupa ülkesinin, onuncu sıradaki Almanya'nın olacağını ifade etti. Orban, "Uyum sağlamamız gereken yeni durum budur ve bunu başarmak zorundayız." dedi. Bunun yanında, artık en önemli iki aktörün Çin ve ABD olduğunu ve Çin'in "yavaş ama emin adımlarla batı dünyasını geride bırakan bir ekonomi büyüme ürettiğini" sözlerine ekledi.

Ndrangheta'ya karşı yürütülen büyük mafya davası sonuçlandı

YİĞİT SANER

İTALYANIN mafya ile mücadelesinde tarihi bir dönemeç yaşandı. Ülkedeki son 30 yılın en büyük mafya davasında, 200'den fazla çete üyesi toplamda 2 bin 200 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mafya örgütü Ndrangheta'ya karşı yürütülen davada duruşmalar, özel bir sığınakta yapıldı.

400'den fazla avukat tarafından savunulan sanığa karşı 900'den fazla tanığın ifade verdiği davada karar açıklandı. 12 yıl 10 ay süren duruşmanın ardından üç hâkim, 338 sanıktan 207'sini suç örgütü üyeliğinden hapse mahkûm etti. Toplamda 5 kişiye müebbet hapis ve 3 kişiye 30 yıl hapis cezası verildi. Sanıklar arasında yer alan 42 kadının 39'u suçlu bulundu. Bunun bir mafya davası için rekor olduğu belirtildi. Ceza alanlar arasında eski milletvekilleri, bürokratlar ve polisler de var.

İTALYAN KAMUOYUNDA TANINAN İSİMLER

Mahkemede hüküm giyenler arasında eski Forza Italia Milletvekili Giancarlo Pittelli, eski polis şefi Giorgio Naselli, eski mali polis memuru Michele Marinaro, eski Belediye Başkanı Gianluca Callipo ve eski bölgesel konsey üyeleri Luigi Incarnato ve Pietro Giamborino da bulunuyor.

CALABRIA MAFYASI: NDRANGHETA

İtalyan basınında yapılan haberlerde, Çizme'nin güneyinde yer alan Calabria bölgesini "karargâh" edinen Ndrangheta'nın ülkenin en güçlü mafya grubu olarak kabul edildiği aktarıldı. Eurolope göre ise dünya çapında binlerce üye ve bağlı kuruluşa sahip olan en güçlü suç örgütlerinden biri olarak tanımlandığı belirtildi. Davaya boyunca üç hâkimin de polis koruması altında yaşaması gerekti.

İYİ Parti'de bir istifada Almanya'dan

PARTİ içi tartışmalar ve istifalarla gündemden düşmeyen İYİ Parti'de bir istifada Almanya'dan geldi. Avrupa İYİ Toplum Gücülleri Kurucu Divan Üyesi ve 27. Dönem Kütahya Milletvekili Adayı Ali Aker istifa etti. Açıklamasında Aker, "Alevi Bektaşî kanaat önderi Ali Aker olarak kuruluştan beri mücadele ettiğim maddi ve manevi desteklediğim İYİ Parti'den bugün itibarıyla istifa etmiş bulunuyorum" dedi. Aker, sözlerini şöyle sürdürdü: "İstifa ederken insanların gönlünü kırmak, birlikte yol yürüttüğüm arkadaşlarımızı devam ettikleri mücadelede töhmet altında bırakmak, benim siyasi ahlakıma da inançlarıma da terstir. Son günlerde ortaya çıkan gelişmelerden rahatsız olduğum için bu kararı aldım. Bugüne kadar inançla verdiğimiz kararlı mücadeleyi, ve bu süre boyunca üstlenmiş olduğum görevleri ömrüm boyunca göğsüme şeref madalyası gibi taşıyacağım. Bundan sonra siyasi parti gözetmeksizin vatanım, devletim, ferdi olduğum Türk Milleti ve Türkiye Cumhuriyeti menfaati, birlik ve doğrultusunda bir kanaat önderi olarak çalışacağım." Meral Akşener liderliğindeki İYİ Parti'de seçim sürecinde ve sonrasında yaşanan tartışmalar nedeniyle bugüne kadar yaklaşık 600 kişi istifa etti.

HOLLANDA'DA SANDIKTAN BEKLENMEDİK SONUÇ ÇIKTI

AYDINLIK AVRUPA / HOLLANDA

HOLLANDA'DA erken genel seçimlerden sürpriz sonuç çıktı. Geert Wilders liderliğindeki Özgürlük Partisi (PVV) milletvekili sayısını iki kat artırarak sandıktan açık farkla ilk sırada çıktı. Ancak sandıktan tek başına iktidara çıkmadı. En az üç partili bir koalisyon kurulması gerekiyor.

WILDERS: ÜLKEYİ BİZ YÖNETECEĞİZ

Hollanda genel seçimlerinde liderliğini Geert Wilders'in yaptığı Özgürlük Partisi beklenmedik bir başarı göstererek sandıktan birinci parti çıktı. Sonuçlar şüphesiz Wilders için de sürpriz oldu. Wilders şaşkınlığını, "Hala kolunu çimdikleme gerekiyor, o kadar çok sandalyem var ki, iki katına çıktık" sözleriyle ortaya koydu. Destekçilerine hitap eden Wilders, bu sonuçlarla göre artık göz ardı edilemeyeceklerini, aksi bir durumun son derece antidemokratik olacağını, seçmenlerin bunu kabul etmeyeceğini savunarak "Ülkeyi biz yöneteceğiz" dedi.

Geert Wilders liderliğindeki PVV, yüzde 23,5 oy alarak 37 milletvekili çıkardı.

KUTLAMA MESAJLARINDA 'DEĞİŞİM' VURGUSU

Macaristan Başbakanı Victor Orban ile Eski Fransa Ulusal Birlik Partisi Başkanı Marine Le Pen Wilders' ilk kutlayan isimler oldu. Orban,

"Değişim rüzgarları burada" paylaşımı yaptı. Le Pen ise, "Avrupa'da değişim umudunun canlı kalmasının nedeni, ulusal meselelerin sınımsını reddedenlerin varlığıdır" değerlendirmesinde bulundu. Wilders'i kutlayan bir başka lider ise Almanya için Alternatif (AfD) Partisi'nin Eş Genel Başkanı Alice Weidel oldu. Weidel, "Tüm Avrupa siyasi değişimi istiyor" ifadelerini kullandı.

DILAN YEŞİLGÖZ'ÜN 'HAYAL KIRIKLIĞI'

Eski AB Komisyonu Başkan Yardımcısı Frans Timmermans'ın liderliğinde seçimlere ittifakla giren İşçi Partisi (PvdA) ve Yeşil Sol (Groenlinks) ise 25 sandalye ile ikinci sıraya yerleşti. Bir önceki seçime göre 10 sandalye kaybeden Dilan Yeşilgöz-Zegerius liderliğindeki Özgürlük ve Demokrasi için Halk Partisi (VVD), 24 sandalye ile üçüncü sıraya geriledi. VVD lideri Dilan Yeşilgöz, partisine oy veren seçmenlere teşekkür ederek, "Bu gecenin kazananlarını tebrik ediyoruz. Sonuç bizim için hayal kırıklığı oldu. PVV'nin zaferi insanların endişelerini yeterince ele almadığını açıkça ortaya koyuyor. Liderlik artık Geert Wilders'de" ifadelerini kullandı.

Hollanda genel seçim sonuçları

ÇOK PARTİLİ BİR MECLİS OLUŞTU

2021 seçimlerinde Hristiyan Demokratlar Birliği'nden (CDA) seçilen ve daha sonra ayrılarak yeni parti kuran Pieter Omtzigt'in lideri olduğu, ilk defa seçimlere katılan Yeni Sosyal Sözleşme Partisi (NSC) 20 sandalye ile dördüncü oldu.

Bir önceki seçime göre koalisyon partile-

lerinden Demokratlar 66 (D66) 24'ten 9'a, CDA 15'ten 5'e ve Hristiyan Birlik Partisi (CU) 5'ten 3 sandalyeye düştü.

Thierry Baudet liderliğindeki Demokrasi için Forum Partisi (FvD), 2021 seçimlerine göre 5 milletvekili kaybederek 3 sandalyeye düştü. JA21 Partisi de 3 sandalyeden bir sandalyeye geriledi. Diğer aşırı sağ partilerin oyları düşse de aşırı sağcıların Meclis'teki sandalye sayısı 10 arttı. Lilian Marijnissen liderliğindeki Sosyalist Parti (SP) de 2021 seçimlerine göre 4 milletvekili kaybederek 5 sandalye elde etti. Temsilciler Meclisi'nde 2021'de bir sandalye elde eden Çiftçi Vatan-ış Hareketi Partisi (BBB) ise 7 sandalye kazandı.

DENK PARTİSİ AYNI KALDI

Üyelerinin çoğunluğu Türk ve diğer Müslümanlar olan Denk Partisinin milletvekili sayısı ise bir önceki seçime göre değişmeyerek 3 kaldı. Geriye kalan 8 sandalyeyi, Toplumcu Reform Partisi (SGP), Hayvanları Koruma Partisi (PvdD) ve VOLT Partisi paylaştı.

1126 aday ve 26 partinin 150 sandalye için yarıştığı seçime katılım yüzde 78,2 oldu.

EN AZ 3 PARTİLİ KOALİSYON

Seçimde hiçbir parti tek başına hükümet kuracak çoğunluğa ulaşamadı. Bir partinin hükümet kurulabilmesi için parlamentodaki 150 milletvekilinden en az 76'sının desteğini alması gerekiyor. Ülkede 1 Aralık'tan sonra resmî sonuçların açıklanmasıyla koalisyon görüşmelerinin başlaması bekleniyor.

Öte yandan, Hollanda'da siyasi partiler arasındaki koalisyon müzakerelerinin aylar sürdüğü biliniyor. 2021 seçimlerinde Rutte'nin partisi hükümeti 271 günde kurabilmişti. Mevcut zorlu siyasi tabloda koalisyon görüşmelerinin çıkmaza girmesi halinde erken seçim kararının alınması da ihtimaller arasında bulunuyor.

Prof. Dr. Atakan Hatipoğlu, Türk ve Türkiye tarihi niteliğindeki bu çalışmasında, Türklerin köklü bir uygarlık birikimi olduğunu ve her dönemde uygarlık merkezine yüzlerini dönerek dünya tarihi içinde anlamlı roller oynadıklarını gösteriyor.

DOĞU PERİNÇEK

“Teorisi çok sağlam, dili çok akıcı, hakiki bir bilimsel kitap. Hayran kaldım.”

UK Ulusal
Kitap

Türklerin Uygarlık Serüveni, UlusalKitap'ta!

Hemen almak için iletişim: +49 1511 8958982
www.ulusalkitap.com